

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztfalyozás	
Szerző:	Ajtay Andor	Tárgy	792
Cím:		Idő	1959
Forrás:	Még egyszer Buda színházáról	Személy	
Hely:	1959. VI. 15.	Helyszám	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)

Mint a H. H. olvasója, s mint színházért élő ember, örömmel fogadtam annakidején azokat a cikkeket, melyekben lapjuk a budai színház megteremtését sürgette. És jó érzéssel hallom most, hogy ezen a héten tárgyalnak róla: szükség van-e Budán színházra és ha igen, mit kell tenni ezért, hogy ez a színház megkezdhesse munkáját.

Úgy vélem, éppen ezekben a napokban el kell mondanom egyet mást a létesítendő budai színházról kapcsolatos gondolataimról. Elsősorban talán azt, hogy Budán a színháztársulatnak nemes, tisztelni való hagyományai vannak. Itt működött a mai Budapest első állandó színháza. Inséges, nehéz körülmények között, anyanyelvünk hű szolgálóiként itt vívták első megindító harcukat a magyar nyelv jogáért, rangjáért, színész elődeink. Itt állt a Budai Színkör, ahonnan oly sok fényes színésszpálya indult el. Itt működött a Várszínház, melynek falai között annakidején még Beethoven is hangversenyezett. S a budai oldalnak még Óbudán is volt saját színháza, a harci események következtében a második világháború során megsemmisült Kisfaludy Színház.

Azt azonban, hogy Budán színház legyen, nemcsak hagyománytiszteltünk diktálja. Józan statisztikai adatok is arról beszélnek, hogy Budának színházra van szüksége. Buda területe egész fővárosunk összterületének egyharmada, vagyis 172,4 négyzetkilométer. A tizenhét budapesti színház mindegyike a pesti oldalon van, — többségük egy alig két kilométer átmérőjű körben. S a számos, korszerű budai kultúrotthon sem pótolja a színházat.

Buda lakossága több mint félmillió. Az 1958-as statisztikai zsebkönyv elmondotta, hogy fővárosunk minden száz lakosára évi 190 színházlátogatás jut. Eszerint a budaiak évente kereken egymillió színházjegyet vásárolnak a pesti oldal színházai.

A városnak ez a része az elmúlt két-három esztendőben erősen fejlődni kezdett. A lágmányosi, az óbudai, a Mártírok útjai építkezések példázák ezt, valamint az a tény, hogy a budai oldalon már 547 ipartelep tartanak számon. Az utóbbi alapján megállapíthatjuk: Budán jelentős munkástömegek élnek — dolgoznak, akik a múltban nem juthattak el a színházakba, de a felszabadulás utáni évek során igényes színházlátogató közönséggé váltak. Nem utolsósorban ez a tény is arról beszél, hogy Budának

minden joga meg van ahhoz, hogy saját színháza legyen.

Ilyen nagy területen, ilyen nagy számú lakosság, számításaim szerint három színházra is igényt tarthatna:

1. Zenés színházra, melyben operett és operát egyaránt játszának. Ezt a színházat a Palota téren lehetne felépíteni.

2. Komoly prózai színházra is szüksége van Budának. Ennek felépítésére leginkább a Vermezőnek a Moszkva tér felőli sarka kínál közlekedési szempontból jól megközelíthető és tájképileg is vonzó helyet.

3. Kamaraszínházat is igényel Buda. Ez a színház valahol a Mórícz Zsigmond kör tértáján található helyet magának.

Tudom, sokan máris legyintenek — utópia. En nem tekintem annak. De jelenleg magam is úgy vélem: ma a legfontosabb feladat — még a nehéz milliókat igénylő és nyilván évekig elhúzódó építkezések előtt — mihamarabb állandó, jó művészlerőkkel önmagát eltartó együtteshez juttatni Budát, s átmenetileg is otthont nyújtani ennek a társulatnak.

Tudom, a budai művelődési házak általában a városrészt peremén vannak. Tehát például a Fehérvári úti kultúrotthon, vagy a MOM kultúrház megközelítése az óbudaiak számára elég körülményes. Viszont ha az Óbudai József Attila Művelődési Otthon színpadán szerepelne az állandó színház felépültéig az együttes, a lágmányosiak, keletföldiek joggal panaszkodhatnának: nem sokat segített rajtuk ez a megoldás.

Az segítene leggyorsabban, ha Buda belterületén valamelyik nagy, most felépítendő bérház földszinti részébe terveznének egy korszerű, hétényolcszáz főt befogadó színháztermet. Ezzel a helyiséggel néhány évre átmenetileg — rangsúlyozom, hogy csak átmenetileg — megoldódna a helyiségprobléma. Az állandó prózai színház felépülte után pedig ezt a termet mozi célaira használhatnák, hiszen a város százhárom állami moziának csak egyötöde működik Budán, így egy új mozi is felétlenül nagy nyereséget jelentene Buda kulturális életének.

Jó lenne, ha a Hazafias Népfront segítene abban, hogy végre összefogjanak azok az erők, melyek készek munkálkodni és áldozni azért, hogy a művészi színjátszás végre állandó otthonra leljen ott, ahol a magyar színművészet hőskorában, sorsunk nehéz pillanataiban is fölmutatta nagy szándékait, tiszta hitét és az igaz művészet hatalmát.

Ajtay Andor,
Kossuth díjas,
érdemes művész.